

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Augustini in euangelium secundum Iohannem sermones
CXXIII - Cod. Aug. perg. 47**

Augustinus, Aurelius

[Reichenau ?], [14. Jh.]

Sermo LXII

[urn:nbn:de:bsz:31-64194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-64194)

eius modi usq. inter tunc caelum. quo circa quod & iam hic beatus euan-
gelista non ait. Eram recumbens in sinu ihu. sed ait. erat recumbens
unus ex discipulis. nostrorum auctorum consuetudinem agnoscamus
potius quam miremur. quidem deperit ueritati. quando & res ipsa di-
ctur. & modo quodam dicendi iactantia deittatur. hoc quippe narra-
bat. quod ad eius laudem maximam pertinebat. Quid est autem quem
diligebat ihu. quasi alios non diligeret. De quibus idem ipse iohannes supe-
rius ait. in finem dilexit eos. & ipse dñs. maiorem hanc caritatem nemo
habet quam ut animam suam ponat pro amicis suis. & quis enumeret om-
nia diuinarum testimoniarum paginarum. quibus dñs ihu non illius neq. eo-
rum quae tunc erant tantum sed & iam post futurorum membrorum
suorum & totius ecclesiae suae dilector ostenditur. sed profecto latet
hic aliquid & pertinet ad sinum in quo recumbebat qui ista dicebat. per
sinum quippe significatur quid aliud quam secretum. sed aliud est
opportunior locus. ubi nobis dñs aliquid donet de hoc secreto quantum suf-
ficit dicere. Innuat ergo simon petrus & dicit ei. Notanda loquutio est di-
ci aliquid non sonando. sed tantum modo innuendo. Innuat inquit & dicit.
utiq. innuendo dicit. Si enim cogitando aliquid dicitur. sicut scriptura
loquitur. Dixerunt apud semet ipsos. quanto magis innuendo. ubi iam foras
qualibuscumq. signis promittitur. quod fuerat corde conceptum. quid ergo
dixit innuendo. quid nisi quod sequitur. Quis est de quo dicit haec uerba
petrus innuit. quia non sono uocis. sed motu corporis dixit. itaq. cum re-
cubuisse ille supra pectus ihu. hic est utiq. pectoris sinus sapientiae secretum.

Dicit ei. Dñe quis est. Respondit ihu. ille est cui tinctum panem porrexe-
ro. & cum tinxisset panem. dedit iudae simonis scariothis. & post panem tunc
introiuit in illum satanas. expressus est traditor. nudatae sunt latebrae te-
nebrarum. Bonum est quod accepit. sed malo suo accepit. quia male bonum
malus accepit. uerum de isto pane tincto qui porrectus est ficto & de his
quae sequuntur. multa dicenda sunt. quibus necessarium est plus temporis
quam nunc habemus iam in istius fine sermonis.

**INCIPIT SERMO LXII. DE EO QUOD DICIT EI IHS. QUOD FACIS FAC-
CITIUS USQ. AD ID. CUM ERGO EXISSET DICIT IHS NUNC CLARI-
FICATUS EST FILIUS HOMINIS.**

Scio carissimi moueri posse non nullos siue pios ut requirant. siue im-
pios ut reprehendant. quod postea quam panem tinctum suo tradi-
tori dñs dedit. introiuit in illum satanas. sic enim scriptum est. & cum tin-
xisset panem. dedit iudae simonis scariothis. & post panem tunc introiuit in

illum satanas. Dicunt enim, itane hoc meruit panis xpi porrectus de mensa xpi. ut post illum intrar & in eius discipulum satanas. Quibus respondemus. hinc nos potius doceri quam sit cauendum male accipere bonum, multum quippe inter est non quid accipiat sed quis accipiat. nec quale sit quod datur. sed qualis sit ipse cui datur; nam & bona obsunt & mala profunt sicut fuerint quibus dantur; peccatum inquit apostolus. ut appareat peccatum. per bonum mihi operatum est mortem; ecce per bonum factum est malum. dum male accipitur bonum. Item q. ipse ait, In magnitudine reuelationum mearum ne extollar. Datus est mihi stimulus carnis meae angelus satanae qui me colafiz & propter quod ter dnm rogavi ut auferr & eum a me & dixit mihi; sufficit tibi gratia mea. nam uirtus in infirmitate perficitur. Ecce per malum factum est bonum. dum bene accipitur malum. Quid ergo miraris si datus est iudae panis xpi. per quem mancipatur diabolo. cum uideas e contrario datum paulo angelum diaboli. per quem perficeretur in xpo. ita & malo bonum obfuit. & bono malum profuit. recordamini unde sit scriptum. Quicumq. manducauerit panem. aut biberit calicem dñi indigne. reuserit corporis & sanguinis dñi. & de his erat sermo. cum hoc apostolus diceret. qui dñi corpus uelut alium quem libet cibum indiscrete negligenterq. sumebant; hic ergo si corripitur qui non diiudicat. hoc est non discernit a ceteris cibis dominicum corpus. quomodo damnatur qui ad eius mensam fingens amicum accedit inimicus. Si reprehensione tangitur negligentia conuiuantis. qua poena percutitur uenditor inuitantis. Quid erat autem panis traditori datus. nisi demonstratio cui gratiae fuisset ingratus. Intrauit ergo post hunc panem satanas in dñi traditorem. ut sibi iam traditum plenius possideret. inque prius intrauerat ut deciperet; neq. enim non in illo erat. quando ad iudeos perrexit & de precio tradendi dñi pactus est. Cum haec apertissime lucas euangelista testetur & dicat. Intrauit autem satanas in iudam qui cognominabatur scarioth unum de duodecim & abiit & loquutus est cum principibus sacerdotum; ecce ubi ostenditur quod iam intrauerat satanas in iudam. Prius ergo intrauerat inmittendo in cor eius cogitationem qua traderet xpm. talis enim iam uenerat ad cenandum; nunc autem post panem intrauit in eum. Non ut ad hoc alienum temptaret. sed ut proprium possideret; non autem ut putant quidam negligenter legentes. Tunc iudas xpi corpus accepit; Intellegendum est enim. quod iam omnibus eis distribuerat dñs sacramentum corporis & sanguinis sui ubi & ipse iudas erat. sicut scilicet lucas euidentissime narrat; ac deinde ad

hoc uentum est. ubi secundum narrationem iohannis aperissime dñs
 per buccellam tinctam atq. porrectam suum exprimit traditorem. for-
 tassis per panis tinctionem illius significans fictionem; non enim
 omnia quae tinguntur abluuntur. sed ut inficiantur nonnulla tingun-
 tur. Si autem bonum aliquid hic significat tinctio. eidem bono ingrati
 non in merito est secuta damnatio. Adhuc tamen iudae possessio non a
 dño sed a diabolo. cum homini ingrato intrasset panis in uentrem hostis
 in mentem. adhuc inquam tantum iam corde concepti plenus restabat
 effectus. cuius iam praecesserat damnandus affectus. Itaq. cum dñs panis
 uiuus panem mortuo tradidisset. & panem tradendo panis traditorem
 ostendisset. Quod facis inquit factus. Non praecipit facinus. sed pra-
 dixit iudae malum. nobis bonum. quid enim iudae peius. & quid nobis
 melius quam traditus xps ab illo aduersus illum. pro nobis praeter illum;
 quod facis. factus. O uerbum libentius parati. quam mirati; O uerbum
 non tam poenam exprimens proditoris. quam mercedem significans
 redemptoris. Dixit enim. quod facis factus. non tam in perniciem per-
 fidi saeuendo. quam ad salutem fidelium festinando. quia traditus est
 propter delicta nostra. & dilexit ecclesiam. & se ipsum tradidit pro ea;
 unde & de se ipso dicit apostolus. qui me dilexit & tradidit se ipsum pro
 me; nisi ergo se traderet xps. nemo traderet xpm. quid habet iudas. nisi
 peccatum. neq. enim in tradendo xpo salutem nostram cogitauit. prop-
 ter quam est traditus xps. sed cogitauit pecuniae lucrum. & inuenit ani-
 mae detrimentum; accepit mercedem quam uoluit. sed nolenti est data
 quam meruit; tradidit iudas xpm. tradidit xps se ipsum. ille agebat
 negotium suae uenditionis. iste nostrae redemptionis; quod facis fac-
 ctus. non quia tu potes. sed quia hoc uult qui totum potest. Hoc autem
 nemo sciuit discumbentium. ad quid dixerit ei; quidam enim putabant.
 quia loculos habebat iudas. quia dicit ei ihs. eme ea quae opus sunt nobis
 ad diem festum. aut egenis aliquid dare. habebat ergo & dñs loculos.
 & fidelibus oblata conseruans. & suorum necessitatibus & aliis indigenti-
 bus tribuebat; tunc primum ecclesiasticae pecuniae forma est institu-
 ta. ubi intelligeremus quod praecipit non cogitandum esse de castino.
 non ad hoc fuisse praecipitum ut nihil pecuniae seruetur ascis. sed ne do-
 ppter ista seruiatur & propter inopiae timorem iustitia deseratur. nã
 & apostolus in posterum prouidens ait. si quis fidelis habet uiduas. suf-
 ficienter tribuat eis. ut non grauetur ecclesia. quo ueris uiduis sufficere
 possit. Cum ergo accepisset buccellam. exiit continuo; erat autem nox;

& ipse qui exiit erat nox. Cum ergo exisset & nox erat ih̄s, nunc clarificatus est filius hominis. Dies ergo diei eructauit uerbum. id est x̄ps discipulis fidelibus. ut audirent eum. & amarent sequendo. & nox nocti adhaeruit scientiam. id est iudas iudeis infidelibus. ut uenirent ad eum & adprehenderent persequendo; sed iam hinc in sermone dñi qui est factus ad pios. antequam teneretur ab impiis. intentior flagitatur auditor. & ideo eum praecipitare non debet. sed differre potius disputator.

INCIPIT SERMO LXIII. DE EO QUOD DICIT ET DŌS CLARIFICATUS EST IN EO; SĪ DŌS CLARIFICATUS EST IN EO ET DŌS CLARIFICAUIT EUM IN SEMETIPSO ET CONTINUO CLARIFICAUIT EUM.

Intendamus mentis obtutum & adiuuante dño dñm requiramus; diuini cantici uox est; quaerite dñm & uiu& anima uestra; quaeramus inueniendum. quaeramus inuentam; h̄c inueniendus quaeratur. occultus ē. ut inuentus quaeratur. inmensus est; unde alibi dicitur; quaerite faciem eius semper; sciat enim quaerentem in quantum capit. & inuenientem captiorem facit. ut rursus quaerat implete ubi plus capere coepit. Non ergo ita dictum est. quaerite faciem eius semper. quem admodum de quibusdam. Semper discentes & ad ueritatis scientiam numquam peruenientes. sed potius sicut ille ait. Cum consummauerit homo tunc incipit. donec ad illam uitam ueniamus. ubi sic impleamur. ut capaciores non efficiamur. quia ita perfecta erimus. ut iam non proficiamus; Tunc enim ostendatur nobis. quod sufficit nobis. hic autem semper quaeramus & fructus inuentionis non sit finis inquisitionis; neq. enim propterea non semper. quia hic tantū. sed ideo hic semper dicimus esse quaerendum. ne aliquando hic putemus ab inquisitione cessandum; Nam & de quibus dictum est. semper discentes & ad ueritatis scientiam numquam peruenientes. Hic sunt utiq. semper discentes. cum uero de hac uita exierint. iam non erunt discentes. sed erroris sui mercedem recipientes; sic enim dictum est. Semper discentes & ad ueritatis scientiam numquam peruenientes. Tamquam diceretur. semper ambulantes & ad uiam numquam peruenientes; nos autem semper ambulamus in uia donec eo ueniamus quo ducit uia; nusquam in ea remaneamus donec perducatur. ubi maneamus. Atq. ita & quaerendo tendimus & inueniendo ad aliquid peruenimus. & ad id quod restat quaerendo & inueniendo transimus quo usq. ibi fiat finis quaerendi. ubi perfectioni non superest intentio proficiendi; haec prae loquitio dilectissimi intentam uestram fecerit caritatem ad istum dñi sermonem. quem ad discipulos habuit ante passionem. profundus est enim. & utiq. ubi multum laboraturus est.